

AKSENT

ET MAGASIN FRA IOGT I NORGE - NR 1 - 2017 //

HARDE FRONTER I NARKOTIKA- DEBATTEN

NINA BOBERG

KAOSPILOT I ENESTÅENDE FAMILIER

ALKOHOLREKLAME FØRER
TIL ØKT FORBRUK

FORSKERE ANBEFALER FORBUD

ISSN 1890-2553

9 771890 255009

01

LEDEREN //

NOEN MÅ UTFORDRE ALKOHOLNORMEN

Ungdom drikker senere, mindre og sjeldnere enn før. Flere begynner ikke å drikke i det hele tatt. Mange har ikke spesielt lyst til å begynne å drikke og kunne ønske at de slapp presset.

VOKSNE BIDRAR TIL DRIKKEPRESSET BLANT UNGE

Jeg tror veldig mange unge oppfatter at vi voksne faktisk forventer at de skal lære seg å drikke alkohol. 82 % av voksne bruker alkohol og omtaler dette stort sett som en trivelig og gjev greie. Barna kan likegodt venne seg til det de fleste av dem synes er bittert eller surt å drikke, for som voksne bør de ha lært seg leksen om at dette er drikken de foretrekker til god mat og godt selskap.

FRYKTEN FOR AVHOLDSFOLK

Vi forteller at de unge ikke skal drikke. Men blant voksne, helt inn i rekkene av organisasjonene som jobber med rusforebygging, er det en frykt for å bli identifisert med dem som ikke drikker alkohol. For min del må de gjerne drikke om det er viktig for dem. Utfordringer ligger i at så mange synes at det er nødvendig å vektlegge og markere at de ikke er avholdsfolk. Det er et svik mot ungdom at så mange voksne, også de som skal hjelpe barn og unge, på den måten markerer avstand til mennesker som ikke bruker alkohol. Det er en effektiv måte å påføre dem som ikke drikker stigma.

BEKREFTE RUSFRIE TRENDER

Alkoholnormen handler om en forventning om at alle voksne bruker alkohol. Det må mange flere tore å utfordre slik at ungdom kan være trygge på at vi voksne faktisk synes det er positivt å velge å ikke drikke. Det er vi gode på i IOGT. Men vår jobb er også å gjøre flere voksne bevisste på at dette er effektiv rusforebygging.

Hanne Cecilie Widnes
Generalsekretær IOGT

STERK&KLAR UTE PÅ NYE SKOLER

ET VERKTØY FOR FORELDRE

Sterk&Klar er inne i en fase der det skjer mye om dagen, og nyansatte prosjektleder Mirjeta Emini er godt i gang med årets sesong.

Vi er i gang med ferskt foredrag for 10. trinn nå denne våren. Temaet er foreldrerollen i overgangen fra ungdomsskolen til videregående.

Cannabisforebygging er også blitt et tema i møtet. Nå i mars ble ny nettside lansert på www.sterkogklar.no. Den er ikke helt ferdig enda, og det vil fortløpende legges inn mer stoff på siden.

Samtidig planlegges det et kurs med potensielle formidlere i begynnelsen av april. Vi har et mål om utvide antallet skoler vi er inne på, og vil dermed også trenge flere formidlere. Dessuten har vi det siste halvåret forsøkt noe helt nytt, og det er å ha enkeltforedrag på barne- og ungdomsskoler i Oslo. Det som er interessant og gøy med dette, er at det er skolene som tar kontakt og etterspør foredrag fra oss. Responsen har vært god og vi gleder oss til se hvordan vi kan utnytte dette til å spre Sterk&Klar enda mer.

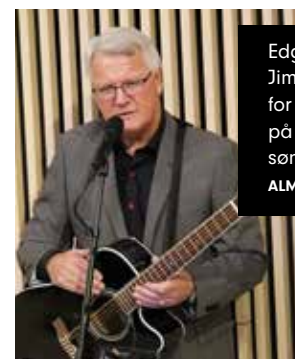
aksent
Medlemsblad for IOGT i Norge
Torggt. 1, 0181 Oslo // Telefon: 23 21 45 80 // E-post: iogt@iogt.no

UTGITT AV: Akademisk forlag, Haugesund // ANSVARLIG REDAKTØR: Hanne Cecilie Widnes //
ANNONSESALG: Kåre Nesheim, tlf 952 74 241 // REDAKSJON: IOGTs sentralkontor //
GRAFISK PRODUKSJON: Poppcorn design - poppcorn.no // TRYKK: Haugesund Bok & Offset - hbo.no //
FORSIDEBILDE: Shutterstock

ISSN 1890-2553

JIM REEVES OG MEDLEMSVEKST I REGION MIDT NORGE

Av Hjordis Almelid Vikenes

Edgar Paulsen spilte // Jim Reeves sanger for mange tilhørere på Romsdalsmuseet søndag. FOTO: HJORDIS ALMELID VIKENES

Countrysangeren Jim Reeves døde for over 50 år siden. Men søndag 26. mars

inviterte IOGT Romsdal i samarbeid med IOGT Region Midt-Norge til gratis Jim Reeves konsert på Romsdalsmuseet etter årsmøtet sitt. Og det kom nesten 200 tilhørere, flere enn dei som fekk plass inne i salen. Regionen er svært aktiv, og i 2016 blei det verva 315 nye medlemmer i regionen her. Allereie er det lokalt verva 70 nye medlemmar så langt i år.

IOGT arbeider for ein solidarisk ruspolitikk. Vi driv gode førebyggingsprogram og har eit vidtfemnande sosialt

arbeid for rusavhengige og for barn og unge. Folkeleg mobilisering og frivillig engasjement er dei viktigaste ressursane i det rusforebyggjande arbeidet, sa Per-Arne Lillebø i starten av konserten, før han gav ord og tonar vidare til Edgar Paulsen.

Paulsen framførte også nokre Jim Reeves sanger i gjendikta norsk språkdrakt, men flest på originalspråket. Kampanjeleiar i IOGT i Norge, Gisle Bangsund, hadde ein appell etter konserten. Han snakka om IOGT si 140-års historie som rusforebyggjar i Noreg, og trakk linjer fram til dagens arbeid.

IOGT deler årlig ut meir enn 40.000 måltid til rusmisbrukarar på sine seks "Sammen senter". Vi engasjerer meir enn 3500 familiar i "Enestående Familier". Organisasjonen vår er ei stemme for ein solidarisk alkoholpolitikk lokalt, nasjonalt og internasjonalt, sa Bangsund mellom anna.

GON CAMPING VED LARVIK HAR LEDIGE Plasser

Gon camping ligger ved Larvikfjorden. Stedet eies av Juvente, og har egen badestrand og kiosk. Her er det vanlig camping-standard med toalettanlegg/dusj/vaskemaskiner.

Strøm til alle campingvogner
Pris pr. år: kr. 12500.- for medlemmer.
kr. 14 000.- for ikke medlemmer.

HENVENDELSE:
Kjell Åge Hansen tlf. 94 84 52 33

"STAS AT BARNNA MINE FÅR OPPLIVE DET SAMME SOM ANDRE BARN"

Nye ledere i Enestående familier på kurs.

Nær 30 nye ledere ble i starten av året grundig kurset for å være ledere i Enestående familier der de bor. Her ser du et knippe av de nye lederne helt på tampen av en lang og begivenhetsrik helg. I løpet av våren har det blitt startet opp ny aktivitet flere steder.

På Kongsberg møttes man til bowling i slutten av januar. Drammensgruppa stelte i stand badedag i vinterferien og den nye gruppa i Trondheim inviterte til slalåm-dag på Vassfjellet. Dessuten har vi fått utvidet lederstaben mange andre steder der vi allerede er fra før.

Et av stedene hvor vi har hatt aktivitet tidligere er i Sarpsborg, der to nye ledere siden kurset har gjennomført hele 9 aktiviteter – Jeg har vært alene med tre unger i snart ni år her i Sarpsborg Arbeiderblad. – Når man har barn alene koster det mye penger, og man føler ofte på at man ikke har den samme muligheten til å ta med barna på ting. Jeg synes det er stas at vi nå kan dra på arrangementene her, og at barna mine får oppleve det samme som andre barn på sin alder.

HARDE FRONTER I NARKOTIKADEBATTEN

Debatten om **liberalisering og legalisering** av narkotikalovgivning har hardnet til de siste månedene. De som ønsker å få til en legalisering er blitt bedre organisert, men metodene som blir brukt har også blitt mer konfronterende.

Av Jan Tore Evensen

Diskusjonen om narkotika i Norge har i stor grad handlet om hvilke former for såkalte skadereduserende tiltak som skal taes i bruk. - om sprøyterom, sprøyteutdeling og LAR (Legemiddelassistert rehabilitering)

HOVEDSKILLET IKKE OM SKADEREDUKSJON

Skadereduserende tiltak har som ordet sier som hovedmål å begrense skadevirkningene av bruken. Få, om noen, er i mot at det tas i bruk tiltak som dette, men debatten har gått på balansen mellom slike og andre forebyggende tiltak i politikken. Hovedskillet i debatten går ofte på om man vil sette inn generelle tiltak mot hele befolkningen, eller bare fokusere på de som har fått problemer.

Spørsmålet om en liberalisering av politikken var lenge knapt noe tema i Norge. Med utviklingen i andre land - legalisering i noen amerikanske delstater, krav fra land i Latin-Amerika om å gjøre noe med det de mener er en feilslått politikk og avkriminalisering av narkotika i flere europeiske land - har debatten også kommet til Norge. Det har ført til mer diskusjon, nye organisasjoner på feltet, men også nye metoder hvor mistenkliggjøring av motstandere har blitt en vanlig argumentasjonsmetode.

LAGER DATABASE OVER MOTSTANDERE

På slutten av året i fjor meldte avisen Klassekampen at organisasjonen Normal hadde laget en database med dokumenter om sine motstandere i narkotikadebatten. Den norske offentlighetsloven gir tilgang for alle innbyggere til å be om innsyn i offentlige dokumenter. Det siste året har organisasjonen søkt om innsyn i titusenvis av dokumenter om aktører på feltet. Dette handler om alt fra tilskuddssøknader til korrespondanse mellom enkeltpersoner og offentlige myndigheter. Å be om innsyn er sjeldent veldig kontroversielt. Særlig journalister bruker denne muligheten som en del av sin arbeidsmetode. Omfanget og at en organisasjon bruker informasjonen så systematisk som det kan virke som det er gjort her er mer uvanlig.

FIKK HASJ I POSTEN

Enda mer alvorlig er at ansatte i Actis - rusfeltets samarbeidsorgan har fått tilsendt hasj i posten etter at noen bestilte dette på nettet i deres navn. - Det som provoserer mest, er at man gjennom trakassering og ulovlige metoder forsøker å gjøre det vanskelig for folk fra å ytre seg i rusdebatten, sier internasjonalt ansvarlig i Actis, Stig Erik Sørheim, til Klassekampen. Ingen av organisasjonene på legaliseringssiden vil innrømme at de står bak dette, men Actis er sikre på at motstandere i narkotikadebatten står bak.

Kampen handler også om tilskuddsmidler, hvor flere av organisasjonene har stilt spørsmål ved tilskuddet Actis og de andre ruspolitiske organisasjonene får fra staten til sitt arbeid. Normal brukte sin tid under høringen om statsbudsjettet sist høst til å argumentere for at Actis sitt tilskudd burde reduseres.

RESULTATET VIL BLI SOM I GJØRMEBRYTING

- Offentlig debatt må man tåle når man er verdibaserte organisasjoner med standpunkter i en eller mange kontroversielle saker, sier Dag Endal i FORUT, en av de mest aktive debattantene. - Noe helt annet er det når debatt blir til svertkampanjer. Han er bekymret for tonen i debatten, og mener at dette

kan få negative reaksjoner for frivillighetspolitikken her i landet. - Hva ville skje om mange frivillige organisasjoner skulle ha som hovedstrategi å arbeide for kutt i statsstøtten til organisasjoner man er uenig med, sier han i en kommentar i Dagsavisen. - Resultatet vil bli som i gjørmebryting. Enten man vinner eller taper, blir alle grisete til slutt.

ENDRINGER I POLITIKKEN

Samtidig som debatten raser i kommentarfeltene og på Facebook, skjer det også en utvikling i det politiske miljøet.

Høyre sier i sitt programforslag at de ønsker å overføre ansvaret for samfunnets oppfølging av bruk og besittelse av illegale rusmidler til egen bruk, fra jussektoren til helsetjenesten, samtidig som de understreker at et fortsatt forbud mot bruk og besittelse av narkotika er et viktig normdannende tiltak, som ikke er til hinder for en tilnærming med mer vekt på skadereduksjon.

Arbeiderpartiet skriver i sitt forslag at narkotika fortsatt skal være ulovlig, "men at rusavhengiges overtredelser av loven møtes med alternative reaksjoner, ikke straff, fra samfunnets side. Alternative reaksjoner vil kunne være helsehjelp, oppfølgingssamtaler, pålagte helse- og sosialfaglige oppfølgingsprogrammer, skriftlige advarsler og i ytterste konsekvens bøter overfor personer som kan sies å åpenbart ikke ha et rusproblem."

Det begge partiene gjør er å vise til Portugal hvor bruk og besittelse av narkotiske stoffer ble avkriminalisert i 2001. Samtidig ble det gjennomført en rekke tiltak med mål å redusere forbruket. Blant annet ble det opprettet et nemndsystem hvor personer som er blitt tatt med narkotiske stoffer ment for eget bruk må møte i en nemd innen 72 timer, og hvor den videre reaksjonen blir avgjort.

ORGANISASJONENE PÅ LEGALISERINGS-SIDEN

NORMAL NORGE

Normal er del av en internasjonal bevegelse. I Norge ble de grunnlagt i 1995, men var inaktive fra 2008 - 2013. Fra 2013 har de bygget opp aktiviteten igjen. Organisasjonen har først og fremst hatt fokus på avkriminalisering og legalisering av cannabis.

FORENINGEN FOR HUMAN NARKOTIKAPOLITIKK

FHN er en brukerorganisasjon. Organisasjonen har fokus på brukernes rettigheter og skal i følge vedtektene fremme en skadereduserende narkotikapolitikk og arbeide for utvikling av sosiale, faglige, utdanningsmessige og yrkesmessige tilbud til rusavhengige og tidligere rusavhengige.

FORENINGEN TRYGGERE RUSPOLITIKK

FTR er en nydanning på feltet, men består av personer som har vært aktive også i andre organisasjoner tidligere. De tar for seg ruspolitikken totalt, og ønsker å sette skadeforebygging i sentrum av norsk ruspolitikk. Foreningen ønsker avkriminalisering og utredning av ulike reguleringsmodeller som vil bety legalisering av narkotiske stoffer.

EMMASOFIE

EmmaSofie er en politisk organisasjon som arbeider for forbrukervern og rettighetene til mennesker som bruker MDMA og psykedelika. EmmaSofie mener at kvalitetskontroll, aldersgrenser og korrekt merking er de viktigste tiltakene for å begrense skadevirkningene av slike stoffer.

HVIT JUL PÅ KRYSS OG TVERS

Hvit jul 2016 kunne by på mange spennende hendelser og et voldsomt engasjement over hele Norge. På kjøpesenter, torg og gater var det folk fra Juba, Juvente og IOGT som stod på for Hvit jul. Denne innsatsen førte til at over 10.200 voksne signert på at de ville sette barn først i jula.

Ett av de stedene som Hvit jul markerte seg i år var på Egertorget i Oslo. Her hadde det blitt tenkt stort og det ga resultater.

- Vi hadde et stort telt og mange frivillige. Men det som trakk mest folk var fotoboksen, forteller Kampanjeleder i IOGT Gisle Bangsund.

IOGT valgte å leie en fotoboks av BlitzBox. Her kunne forbigående ta et bilde som de delte via e-post eller i sosiale medier. På alle bilder var det logoen til organisasjonene bak. En glitrende måte å markedsføre både Hvit jul og organisasjonene på.

- Denne standen trakk utrolig mye folk og vi fikk samlet inn mange hundre signaturer, delt ut tusenvis av reflekser og snakket med utrolig mange mennesker. En utrolig fin dag for Hvit jul, forteller Bangsund.

Bangsund forteller at det nå jobbes med å spre denne formen for Hvit jul stands rundt i Norge. Han forteller at mange områder har gitt uttrykk for at de ønsker det samme i sin by.

- Vi har vært i kontakt med en del lokal lag i Norge som gjerne vil kjøre samme opplegg i år. Det støtter vi, her får man virkelig vist fram Hvit jul på en måte som engasjerer enormt, sier han.

TAKKER FOR ALLES INNSATS

Bangsund vil takke alle de som bidro til å løfte Hvit jul i 2016. Medlemmer på stand og engasjerte folk i sosiale medier satte fokus. Dette ga resultater og mange tusen barn fikk møte en jul med edru voksne.

- Hvit jul 2016 var utrolig artig, det skjedde mye spennende både ute blant folk og på sosiale medier. Vi er godt i gang med planlegging av Hvit jul 2017. Den blir enda bedre, med alles gode hjelp, avslutter Bangsund.

SER MOT SOMMER OG SOL

Hvit jul er en stor kampanje som krever mye arbeid. Det er allerede mye aktivitet på kontoret i Oslo hvor det planlegges for årets aksjon. Men før jula skal det være sommerferie med sol og jubel.

- Vi vet at mange barn går en tøff sommer i møte. Derfor har vi i IOGT i

mange år gjennomført Fyll Ferien aksjonen. I år håper vi at denne skal bli større og bedre enn noen gang før, sier Bangsund.

Han kan fortelle at det er lagt planer om å gjennomføre Fyll Ferien flere steder enn noen gang tidligere. I tillegg legges det opp til at man skal engasjere folk på en helt ny måte.

- Vi har bygget Fyll Ferien sterkere for hvert år som går. I år vil det skje veldig mye spennende over hele landet og i sosiale medier. Vi begynner i det små, men Fyll ferien skal bli like stort som Hvit jul.

Vi trenger bare litt tid og engasjement så får vi til det, avslutter Bangsund.

Promenaden AS

Promenaden AS ble etablert i 1909 og drev restaurant i Kirkegaten 20 i Stavanger.

Restaurantdriften opphørte i åttiårene, men selskapet fortsatte virksomheten som eiendomsselskap.

Promenaden AS eier tre forretningsbygg i Stavanger sentrum. Disse leies ut til butikker og kontorer.

En betydelig andel av overskuddet deles årlig ut til organisasjoner og institusjoner som arbeider mot rus, særlig blant ungdom.

Selskapet har gitt ut flere bøker om avholdsbevegelsens virksomhet i Stavanger.

Selskapets medarbeidere i restaurantlokalet tidlig på nittenhundretallet

Dansefester med bandet // Berries lokket Esbjörn Hörnberg inn i bevegelsen i 1963.

IOGT INTERNATIONAL AKTIVE I GLOBAL NARKOTIKAPOLITIKK

- Konferansen i Sri Lanka i høst viste at IOGT International nå spiller på et helt annet nivå enn for bare 15 år siden. **Vi er med i nettverk der beslutningene fattes** - i Geneve, New York og Wien.

AV JAN TORE EVENSEN

IOGT International sin generalsekretær Esbjörn Hörnberg burde ha gode muligheter for å trekke de historiske linjene. I flere tiår har han spilt en sentral rolle i det internasjonale IOGT-arbeidet - som generalsekretær for IOGT-NTOs Internationella institutt (tilsvarende vårt FORUT), medlem i IOGTs internasjonale styre og fra 2003 også generalsekretær i IOGT International. - Vi må arbeide for å ikke miste våre kontakter og den historiske linken i de landene vi i dag står svakest i, sier han, og tenker på mange av de europeiske landene. - Alle organisasjoner har behov for å føle stolthet. Det er viktig å ha med seg de positive sakene vi har stått for - våre innsatser for fred, vårt sosiale arbeide. Vi har ikke vært noen nei-bevegelse. Det er viktig å huske dette, hvis ikke blir vi historieløse.

DANSET SEG INN I IOGT

Det var kulturen som førte den unge Esbjörn inn i bevegelsen. - Det var 1963. Vi var ute og danset i et lokale i en by ikke langt fra der jeg bodde. Vi var

vel mellom 100 og 130 ungdommer. Så en dag kom en litt eldre gutt, og fortalte at om vi skulle fortsette å være i det lokale så måtte vi bli medlemmer. Lokale var nemlig et SGU-lokale. Jeg ble medlem og Mykle SGU-forening vant medlemsvervings-konkurransen det året.

For Esbjörn stoppet det ikke der. De trengte et styre, og Esbjörn ble kasserer. På vinteren kunne de ikke lenger sykle ut på landet til danselokalet, og gikk i stedet til en større forening i hjembyen Skellefteå. - Og der ble jeg fast, sier Hörnberg. - Vi hadde en masse aktiviteter - kultur, forelesninger og ulike kurser.

BYGGET FISKENETTFABRIKK I SRI LANKA

Første internasjonale oppdraget kom seks år senere da han deltok på en internasjonal ungdomsleir i USA, arrangert av IGTYF, som organiserte ungdommer i IOGT-bevegelsen over hele verden. Dette var midt under Vietnam-

krigen, og Hörnberg som var engasjert i antikrigs-arbeidet i Sverige i FNL-gruppene fikk det internasjonale engasjementet under huden. Dette ble bare sterkere noen år senere. I Norge hadde man på tidlig 70-tall allerede i noen år drevet bistandsarbeid på Sri Lanka, og nå ønsket UNF (Ungdommens Nykterhetsforbund) å gjøre noe fra svensk side.. Nordmennene bygde fiskebåter. UNF samlet inn penger til fiske-nettfabrikk og frysehus. - Samtidig var vi opptatt av å få med hele IOGT-filosofien i arbeidet, forteller Hörnberg. Vi bidro til at det kom opp et bibliotek, startet sosiale tiltak og lokal virksomhet.

INNPASS I INTERNASJONALE FORA

Utviklingen i IOGT International fra 80-tallet og til i dag har vært spennende å følge. - I dag bygger vi allianser med organisasjoner som jobber på andre områder, og knytter disse til oss. Samtidig får vi kunnskap som kan føres tilbake til partner-organisasjonene til IOGT-NTO og FORUT. Slik er IOGT del i et større nettverk.

IOGT har vært spesielt aktive // i de sørøst-asiatiske landene. Her er IOGTs generalsekretær i parlamentet i Vietnam.

Han ser starten på dette i det arbeidet som ble gjort på 80-tallet hvor IOGT bygde opp ressursentra som skulle arbeide med alkoholspørsmålet på en systematisk og dokumenterbar måte. Dag Endal fra Norge lagde den første studien om Sørøst-Asia som ble til det som nå er ADIC Sri Lanka (Alcohol and Drug Information Center). Lignende sentra ble bygget opp i Tanzania,

Warszawa og Kiev, samtidig som man hadde kontakter til Institute of Alcohol Studies i England. - Det ga oss en internasjonal plattform, en kunnskapsbase å stå på, og innpass i de internasjonale foraene, foreller Hörnberg.

LETER ETTER KONSENSUS I NARKOTIKASPØRSMÅLET

De siste årene har han også fulgt narko-

tikas spørsmålet nært gjennom ledervervet i Vienna NGO committee on drugs. Denne komiteen består av organisasjoner fra sivilsamfunnet fra alle sider av narkotikadebatten. Komiteen spiller en viktig rolle for å spille inn synspunkter fra sivilsamfunnet til FN-systemet, sist i forbindelse med UNGASS-forhandlingene.

>>

Som leder må han balansere hensynene mellom organisasjoner som ofte kan være svært uenige. Gruppene som ønsker liberalisering har mobilisert de siste årene, og i styret for komiteen sitter nå foruten Hörnberg kun representanter for den skadereduserende linjen. - Det er et mål å oppnå konsensus, sier han, uten å fjerne konfliktlinjene som er der. - Mulighetene for dialog er der om man kan være enig i det overordnede - om samfunnet blir bedre eller dårligere med større tilgang til narkotika. Men om man ikke er enige der er dialog vanskelig.

MÅ KUNNE SNAKKE MED ALLE

- Legaliseringstilhengerne ønsker å trykke oss så langt ut fra midten som mulig. Han viser til debatten i Norge, som han mener er den hardeste han har sett i sitt nærmiljø. - Vi må vise det store feltet i midten hvor de fleste befinner seg. Som eksempel bruker han Iran, som har fått mye velfortjent kritikk for sin holdning til dødsstraff for narkotikakriminalitet. Han mener nå at det kommer til å skje en endring i holdningene. - Iranerne forteller når vi snakker med dem at det finnes mange skadereduserende tiltak i landet, men målsetningen er alltid rusfrihet. Men vi forklarer for dem at deres holdning til dødsstraff marginaliserer dem i debatten. Slik er vi også i samtaler med land som Russland.

I den norske debatten har Portugal blitt pekt på som et foregangsland. Hörnberg mener at man må se situasjonen i Portugal i lys av landets historie. - De hadde store rusproblemer, blant annet som et resultat av avkoloniseringen og militærpersonal som kom hjem. Samtidig ble reformene gjennomført i en periode hvor økonomien var på opptur og man kunne kombinere avkriminalisering med andre tiltak. - Det er en utfordring når økonomien blir dårligere. Uten komplimenterende tiltak havner menneskene med rusproblemer ut på gaten, sier Hörnberg.

Sist IOGT-kongress i Thailand var Hörnberg sin tredje som generalsekretær. Neste er i Sverige i 2018.

FN-SYSTEMET SÅRBART

Samtidig som arbeidet gir resultater, ser Hörnberg hvordan de internasjonale organisasjonene er sårbare. - FN-organene er viktige, men underfinansiert. Det må finnes ledere innenfor organene som driver sakene slik Gro Harlem Brundtland gjorde med tobakksspørsmålet den gangen hun ble leder for WHO. I dag er det ingen som på samme måte jobber for alkoholspørsmålet. Han er også bekymret for at et stort antall land ikke ser FN som noen viktig aktør. Utviklingen i USA har vakt uro, og man er usikker på i hvilken grad alkoholselskapene påvirker den nye administrasjonen.

- MÅ GI MULIGHETER FOR ILDSJELENE

Mens IOGT har vokst seg sterke i mange land i sør, står man svakere i de landene man først ble stiftet - i USA og Europa. - Vi kan ikke gå tilbake til midten av forrige århundre og den strukturen vi hadde den gangen med lokale foreninger i hver bygd og by, sier Esbjörn. - Samtidig finnes det strømninger vi må ta hensyn til. Folk vil møtes, og de personlige møtene er viktige. Behovet finnes, men alternativene er også så mange flere enn før. - Vi må gi mulighet for ildsjelene, mener han. - Det er et spørsmål å komme med de riktige tiltakene på rett sted og til rett målgruppe. Samtidig må vi klare å mobilisere den kunnskapen som alt finnes i organisasjonen, også der vi står svake.

Mest inntrykk gir møte med mennesker Det som har gjort mest inntrykk i løpet av alle disse årene sier Hörnberg er den kompetansen og engasjementet som han har sett, særlig i Afrika och Asis og på lokalplanet i disse landene. - Jeg hadde liten kunnskap om disse landene fra starten, men det har gitt et stort inntrykk. De siste årene har jeg truffet mange fra krigsområdene i sentral-Asia. Fra unge leger i Afghanistan til de som arbeider med barn under vanskelige forhold i Teheran. Det har gitt meg en a-ha-opplevelse å se at muligheten til kunnskapsutbytte finnes også i disse landene, som ellers kan være vanskelige å nå inn til.

MØTER MED MENNESKER SITTER IGEN

Han trenger ikke vente lenge når han får spørsmål om hva som driver han. - Det er å møte kulturer og mennesker på alle nivåer. Min lengsel etter kunnskap og opplevelse av hvordan verden er - både det gode og dårlige. Det å være på feltbesøk, å se at våre innsatser gir resultater har alltid gitt mening når jeg sitter bak skrivebordet igjen. Ikke minst så vi det etter tsunamien i Sørøst-Asia, avslutter han. - Alle disse møter. Å få kunnskap, og kunne øve innflytelse både lokalt og globalt. Alle de du møter. Det er det som sitter igjen.

AMBISIØS ARBEIDSPLAN

Det er en ambisiøs arbeidsplan som landsstyret legger frem for **IOGTs landsmøte i juni**, som denne gangen er en kombinasjon av aktiviteter og en liste over de politiske målene organisasjonen har. **I planen har styret satt sju hovedmålsettinger**

IOGTs nestleder Nils Johan Svalastog Garnes legger frem arbeidsplanen på siste landsmøte.

- Voksne er bevisst sin funksjon som rollemodell og sine muligheter til å påvirke barn og unges forhold til rusmidler.
- Det skal være enkelt og attraktivt å ta rusfrie valg.
- Lokalpolitikere har kunnskap om effektiv rusforebyggende virkemidler for å redusere forbruk og skader, og prioriterer å bruke disse.
- Barn og unge anerkjennes som rusfri sone.
- Det lave forbruket av rusmidler blant ungdom med ikke-vestlig innvandringsbakgrunn opprettholdes
- Barn og unge i sårbare situasjoner får nødvendig hjelp og støtte
- Vi får flere stemmer i debatten, både på sosiale media og i lokalpressen

Alle landsmøtepapirene ligger ute på <http://iogt.no/om-oss/landsmote-2017/>

IOGT BLIR KLAR?

Det foreslår ihvertfall landsstyret i et av forslagene til årets landsmøte. I begrunnelsen heter det at å bytte navn ikke er avgjørende for å jobbe med vårt omdømme i samfunnet, men sammen med de andre tingene som vi gjør vil det gjøre kommunikasjonen litt enklere. IOGT stod tidligere for "International Organization of Good Templars", men er i dag ikke lenger noen forkortelse. Flertallet i landsstyret mener det er bedre å ha et navn som kan forbindes med noe positivt, og ikke minst med det organisasjonen gjør eller står for,

fremfor å ha fire bokstaver som først og fremst har en historisk betydning. To medlemmer i landsstyret stemte mot å fremme saken. IOGT Rechabs Minde foreslår å beholde IOGT-navnet, men legge til "Rusfri solidaritet". Landsstyret støtter ikke dette forslaget med begrunnelsen at det er et navn som ikke fungerer i alle aktiviteter.

Av andre saker som kommer opp på landsmøtet er å fjerne landsstyret, men i stedet gå tilbake til et større sentralstyre på 7 medlemmer og to varamedlemmer.

Erfaringene fra perioden er at dagens styringsstruktur ikke fungerer optimalt, og man foreslår at det i stedet for landsstyre innføres kontaktmøter mellom sentralstyret og regionlederne minimum 2 ganger pr. år. Landsstyret foreslår også endringer i reglene for hva slags bevilgninger som kan gis av lokalavdelinger.

FORSKERE ANBEFALER REKLAMEFORBUD

Alkoholreklame fører til økt alkoholforbruk, blant annet for ungdom, og det mest effektive mottiltaket er et totalt forbud mot alle former for alkoholmarkedsføring.
Dette konkluderer en internasjonal forskergruppe i en omfattende artikkelserie i tidsskriftet Addiction.

AV DAG ENDAL

Norge har hatt et totalt forbud mot alle former for alkoholreklame helt siden 1975, like lenge som for tobakk. Selv om tobakksreklameforbud nå har stor oppslutning og er godt innarbeidet, er det få andre land som har hatt et like omfattende forbud mot alkoholreklame. Nå anbefaler en internasjonal forskergruppe at alle land bør innføre denne typen forbud. Om nasjonal poli-

tikk forhindrer en like omfattende regulering som f.eks. her i Norge, stiller forskerne opp den franske loven "Loi d'Evin" som et godt alternativ.

PUBLISERT I ADDICTION

Det nye materialet om alkoholreklame er utgitt som et særnummer av tidsskriftet Addiction, det mest renommerte tidsskriftet på rusfeltet. 14 artikler sum-

merer opp det vi i dag vet om virkningen av alkoholreklame, spesielt effekten på forbruket blant unge, de gjennomgår noen konkrete land og eksempler, slik som Fotball-VM i Brasil i 2014, og det gis et sammendrag av hva forskningen sier om effektive mottiltak mot reklamen.

Carlsberg er aktive i markedsføringen i mange afrikanske land.

SELVJUSTIS FUNGERER IKKE

Et par artikler tar spesielt opp industriens forsøk på selvregulering og selvjustis. Egne industriretningslinjer blir ofte presentert som et bedre alternativ enn reguleringer fra myndighetene. Det stemmer ikke, i følge artiklene i Addiction. En av forfatterne, Chris Brooks fra UK Health Forum, viser til at av 100 studier som er publisert, er det ingen som viser effekt av industriens selvjustis.

- Dette er den desidert mest omfattende dokumentasjon hittil på behovet for regulering av alkoholreklame av hensyn til folkehelse, sier FORUTs generalsekretær Morten Lønstad i en kommentar.

- Dessuten gir artiklene mye ammunisjon til regjeringer i utviklingsland som ønsker å fremme helse og velferd gjennom å legge bånd på øl- og spritreklame. Myndighetene i flere av våre samarbeidsland er i ferd med å vedta ny alkoholpolitikk, og disse får solid støtte gjennom særnummeret av Addiction.

Alkoholskader er økende problem i mange land i Afrika, Asia og Latin-Amerika.

REGJERINGENE HAR ANSVARET

Hovedredaktøren for særnummeret, den amerikanske professoren Thomas Babor, sier i en kommentar at regjeringer har et overordnet ansvar for å beskytte befolkningens helse.

- Ikke noe annet skadelig forbrukerprodukt blir markedsført like intenst over hele verden som alkohol. Dokumentasjonen vi nå legger fram, er en massiv støtte til regjeringer som vil bruke reklamereguleringer for å begrense skadene som alkohol gjør på spesielt ungdom og sårbare folkegrupper, sier Babor.

Nile Special - lokalt ølmerke // i Uganda.

► En oppsummerende artikkel konkluderer forfatterne Babor, Jernigan, Brooks og Brown med disse fem punktene:

- Reguleringer må gjennomføres av myndighetene og følges opp av et offentlig organ.
- Reguleringer må gjennomføres uten innflytelse fra alkoholindustrien.
- En global avtale om regulering av alkoholreklame ville være en støtte for regjeringer som ønsker å gjøre noe effektivt på dette området.
- Restriksjoner på alkoholreklame bør kunne samordnes med reguleringer av reklame for andre helseskadelige produkter.

KAOSPILOTEN

AV SOLVEIG RAUAN HOLTEN

NINA BOBERG

Født 24. mai 1971.
Tre barn, Johanne (20), Eirik (17) og Vegard (12).
Ansatt og frivillig i Enestående familier.
Initiativtaker til «Sprek lek».
Bosatt i Sandefjord.

En sommerdag i 2009 oppdaget Nina Boberg følgende annonse i Sandefjords Blad: **"Enestående familier inviterer til Tusenfryd-tur"**. Hun klippte den ut og la den på kjøkkenbordet, og forteller at hun ble gående og kikket bort på den av og til og lure på hva det her var for noe. Enestående familier, tenkte hun, det var da et fabelaktig fint navn.

FESTET SEG MED EN GANG

"Det festet seg sånn med en gang". Nina forteller at hun på det tidspunktet hadde vært mye på tur med ungene på egenhånd, men at hun kjente på at det hadde vært hyggelig å ha noen voksne å snakke med også. Så da avreisen for turen nærmet seg bestemte Nina seg for å slutte å lure på hva dette var for noe, og meldte seg på - med de tre ungene på slep.

Den Tusenfryd-turen skulle vise seg å være starten på et mangeårig engasjement i nettopp Enestående familier - både som deltaker, frivillig leder for Sandefjordsgruppa og etter hvert som prosjektlederassistent. Eller som Nina selv liker å kalle seg: "kaospilot". Hun følger opp og veileder både nye og gamle ledere, passer på at nettsidene er oppdaterte og fungerer som de skal og at familiene får teknisk bistand, til alt fra passord til påmeldinger. Det blir også en god del organisering av ulike tilbud og turer, samt administrasjonsoppgaver, blant annet knyttet til de årlige lederkursene og -samlingene. Hun tar seg kort sagt av alt det som nasjonal prosjektleder Trude Sletteberg ikke rekker.

TRIVES BEST I KULISSENE

Samtidig trives Nina best i kulissene. Derfor syns hun at det var både hyggelig og litt skremmende da hun først ble spurt om hun kunne tenke seg å være med på lederkurs. "Når man er med Trude på arrangement så er hun jo alt annet enn i bakgrunnen, ikke sant". Nina forteller om det hun husker aller best fra den første turen til Tusenfryd, nemlig Trude som stod og tok imot deltakerne med et stort og hjertelig smil. "Hun visste at jeg var ny, og var veldig inkluderende med en gang". Det å skulle ha en sånn rolle er egentlig langt utenfor

Ninas komfortsone, innrømmer hun. "Men jeg har jo truffet, og blitt kjent med, så utrolig mange hyggelige mennesker". Blant dem er det også noen som Nina i dag kaller nære venner. Samtidig, i lederrollen, betyr det mye å vite at det Enestående familier tilbyr utgjør en stor forskjell for så mange. "Det har beriket livet mitt kjempemye", konkluderer hun.

Ungene til Nina har vært med på ulike aktiviteter i regi av Enestående familier i en årrekke: "Enestående familier er jo et tilbud som er rettet mot oss som er voksne, som ofte er alene med unger. Og bonusen er jo at ungene nyter godt av det også. De også får jo nye venner - av og til nye bestevenner". Samtidig forteller hun at ungene hennes nå har blitt så store at de ikke er med så ofte lenger. Men Nina vet råd - og låner av og til med seg 5 år gamle Mathilde, som hun er "tantebestemor" til. "Hun syns det er så stas å være med og være litt sånn sjef", sier Nina og humrer.

KOKKEBAKGRUNN

Det er tydelig at Nina er full av både engasjement og omtanke for de rundt seg. På fritiden har hun startet opp et aktivitetstilbud for voksne, ungdom og barn over 11 år i Sandefjord, kalt "Sprek lek" - der de har fokus på fysisk aktivitet gjennom lek og uhyøytidelige konkurranser. Engasjementet hennes kommer også til uttrykk på mer spontane og kreative måter, til stor glede for kollegaene hennes på IOGT-kontoret i Sandefjord. Fra tid til annen overrasker nemlig Nina med nystekte vårruller til lunsj, eller tropper opp på kontoret med en stor kasse fylt til randen av nykokte krabber, med tilbehør. Men det faktum at hun har kokkebakgrunn liker ikke Nina å snakke veldig høyt om: "Da tror bare folk at jeg er så god til å lage

mat", ler hun. Sannheten er at hun gikk ganske lei av "all den matlaginga, både hjemme og på jobb", og at det etter hvert gjorde godt å engasjere seg i noe annet, da sjansen bød seg.

Nysgjerrige på hva bokstavene betydde Nina kan ikke huske at hun hadde hørt om IOGT før hun oppdaget Enestående familier. Hun er imidlertid av typen som liker å lese seg grundig opp på ting, og det gikk ikke lang tid fra Tusenfryd-turen til hun utførte et dypdykk i organisasjonens nettsider. Hun leste mest om alle prosjektene IOGT driver med. "Og jeg likte det jeg leste. Men jeg var også fryktelig nysgjerrig på hva de bokstavene betydde", forteller hun. På spørsmål om hva hun tenker om et eventuelt navnebytte til Klar, har hun følgende kommentar: "For meg er det nye navneforslaget utelukkende positivt ladet, og det tror jeg er kjempeviktig". I dag er Nina medlem av IOGT, og har vært det i noen år nå. Det å ta et standpunkt til bruk av alkohol, har ifølge henne nærmest vært en ikke-sak. "I praksis var det valget tatt lenge før jeg ble medlem", sier hun.

Nina smiler litt når hun får spørsmål om hva hun har lyst til å si til de som lurer på om Enestående familier er noe for dem. Hun forteller at hun alltid spør nye familier om hvordan de har funnet fram til dem, og at mange forteller at de på forhånd har gått og lurert litt på hva dette er for noe. Og da må Nina bare le: "Det er jo akkurat sånn som jeg hadde det. Men det aller enkleste - og det aller beste - er bare å bli med en gang og bli litt kjent med oss lederne og de ulike familiene".

ENESTÅENDE FAMILIER

er et aktivitetstilbud som drives av IOGT. Vi samler barn og foreldre til rimelige, morsomme og hyggelige tiltak i helgene. Målgruppen er foreldre som ofte er alene med barnet. Mer enn 3500 familier er registrert og inviteres til aktiviteter.

NORDISKE VINMONOPOL I FARE

AV EVA EKEROTH.
Artikkelen er publisert med godkjenning
av svenske Accent nr. 4/5 2016

Det norske vinmonopolet har stått sterkt både i befolkningen og blant politikerne. Riktignok har noen politiske partier programfestet vin i butikk, men de siste årene har dette aldri vært noen reell politisk trussel. **Tilliten til polet er fortsatt sterk**, men for monopolene i andre nordiske land er det flere mørke skyer, særlig gjelder dette Island og Finland.

SVERIGE

Tilliten for Systembolaget er sterkt, både hos kunder og politikere. 77 prosent svarer at de ønsker at Systembolaget sitt monopol består, sier Lennart Agèn, presschef på Systembolaget.

I dagens situasjon er det ikke sannsynlig at det kommer noe forslag om å avskaffe monolet. Trusselen kommer i stedet fra oppfinnsomme aktører som undergraver polet sin stilling. Et eksempel er forslagene som stadig kommer tilbake om å tillate gårdssalg, som oftest formuleres som at vingårder i Sverige skal få selge vin til gjester. Det kan høres harmløst ut, men siden EU ikke tillater at man forskjellsbehandler egne lands produkter må i såfall også produsenter fra andre EU-land få selge sine varer. Ikke går det heller å begrense retten til å selge til små gårder, siden det i såfall diskriminerer de store alkoholprodusentene.

Et annet eksempel er vinforhandlere på Internet som formidler innkjøp av alkohol fra utenlandske selskap. Grensen mellom lovlig og ulovlig virksomhet er hårfin, og vanskelig å forstå for både jurister som for politikere og allmenheten.

Begge disse tilfellene kan føre til at EU-domstolen anser at Sverige har opphevd monolet. Resultatet bli da at andre enn staten får rett til å åpne butikker.

Det behøves et helhetsgrep i alkoholpolitikken, som også omfatter gårdssalg, handel på distanse og alkoholreklame, sier Lennart Agèn.

OM SVERIGES MONOPOL

STARTÅR: Systembolaget ble grunnlagt 1955
ANTALL BUTIKKER: 436 butikker finnes i alle 290 kommuner pluss 473 ombud
ALKOHOLFORBRUK: 9,2 liter per innb. Over 15 år.

FÆRØYENE

Færøyene har det yngste monolet av de nordiske landene. Rúsdrékkasøla Landsins ble grunnlagt 1992. Trass i at monolet er relativt nytt blir det også satt spørsmål ved dette.

Det kommer politiske forslag i den retningen. Nåværende næringsminister foreslo når han var i opposisjon at vin og øl skulle bli solgt i butikkene, men forslaget gikk ikke igjennom. Nå er han min sjef. – Vi er plassert under næringsdepartementet, sier Rógvi Andrias Fossádal, direktør for Rúsdrékkasøla Landsins.

Støtten blant befolkningen er relativt stort. - Folk er fornøyd med tilbudet og servicen, sier han.

Selv om Rógvi Andrias Fossádal anser at det fungerer ganske bra så synes han likevel at det er problematisk at monolet er plassert under Næringsdepartementet. Næringsdepartementet får ikke del av inntektene fra alkoholsalget. De forblir hos finansdepartementet. Ikke heller trenger de å ta ansvaret for høyere kostnader som helsedepartementet drapes av om forbruket øker, sier han.

Akkurat nå gjøres det en gjennomgang av alkoholpolitikken. - Det blir ingen endring av alkoholloven, men en ny strategi. Noen akutt trussel mot monolet handler det ikke om akkurat nå, sier Rógvi Andrias Fossádal

OM FÆRØYENES MONOPOL

STARTÅR: 1992, da det gamle rasjoneringsystemet ble erstattet.
ANTALL BUTIKKER: 7, i tillegg til to lokale bryggerier som selger øl opp til 5,8 prosent.

FINLAND

Også det finske monolet er satt under press. På forsommeren i fjor sendte regjeringen ut et høringsforslag som svekker alkoholmonolet Alko sin rolle. Regjeringen ville øke lovlig alkoholstyrke i dagligvarebutikker opp til 5,5 prosent, at restauranter og barer får lov til å selge "take away" av alkohol og utvikelse av Alkos åpningstid til klokken 21.00.

- Det skulle underminere monolets troverdighet og på sikt true monolets eksistens, sier Tomas Karlsson, forsker ved finske nasjonale instituttet for helse og velferd. Ifølge Thomas Karlsson bruker de som vil drive igjennom forandringen sysselsettingen som argument. Retorikken går ut på at de vil fremme muligheten for små bryggerier å nå ut med sine produkter, sier han.

Ifølge en årlig opinionsundersøkelse mener 80 prosent av befolkningene at de nåværende restriksjonene er bra, eller at de bør styrkes. 90 prosent mener at sterksprit kunne skal få selges på Alko, og over 60 prosent mener det samme skal gjelde vin og sterkøl-

OM FINLANDS MONOPOL

Startår: 1932
Antall butikker: 352 pluss 96 ombud
Alkoholforbruk: 12,3 liter årlig per innb. Over 15 år

ISLAND

Den nye regjeringen på Island har i sitt program løfte om å avvikle alkoholmonolet innen 2018. Slike forslag har også vært oppe tidligere uten at de har fått flertall.

Ifølge Accent Sverige støttes forslaget i hovedsak ikke av befolkningen, og heller ikke av organisasjoner og myndigheter som arbeider med helse. Også små bryggerier er skeptiske siden de frykter at deres varer ikke kommer til å få tilgang på hylene i matbutikkene. Sigrún Ósk Sigurdardóttir er overbevist om at både tilbudet og servicen vil bli dårligere om monolet avskaffes, sier hun til svenske Accent. Viktigst med monolet mener hun det sosiale ansvaret er.

IOGT Island mobiliserer nå for å redde monolet. Og har tatt initiativet til en navneinnsamling. Adassteinn Gunnarsson fra IOGT Island sier til Accent at de er bedre forbedt nå enn i 2015 da lovforslaget sist ble lagt frem. Den gangen lyktes de å få sammen 2000 underskrifter på 14 dager. - Nesten alle frivillige organisasjoner arbeider med spørsmålet. Dessuten har vi fått med oss statlige institusjoner som Barneombudet og verferdsforvaltningen i Reykjavik kommune.

OM ISLANDS MONOPOL

Startår: 1922
Antall butikker: 50
Alkoholforbruk: 7,2 liter per innbygger over 15 år

DEN STORE INGEFÆRØL-TESTEN

Goslings ginger beer gikk seirende ut av Aksent sin ingefærøl-test. 14 ulike varianter ble testet, men Goslings var den eneste som oppnådde terningkast seks.

AV JAN TORE EVENSEN

Etter testen av alkoholfritt øl på forsommeren 2016 har vi fått flere oppfordringer å teste også andre drikker. Derfor samlet vi igjen et testpanel. Denne gangen stilte IOGT-kontoret med tre av deltakerne. Generalsekretær Hanne Cecilie Widnes, ny prosjektleder i Sterk&Klar Mirjeta Emini og kampanjeleder Gisle Bangsund. Samtidig fikk vi tilbake Anders Stueland, som arbeider som varefaglig rådgiver på Vinmonopolet. Det betyr altså at han bl.a fungerer som dommer i prøveinstansene og gir råd og veiledning om polet sine varer.

OPPFUNNET PÅ 1700-TALLET

Alkoholfritt er i skuddet for tiden, og selger godt ikke bare på polet, men også på utesteder. I 2016 solgte polet rett i overkant av 23 000 liter ingefærøl av de to produktene de har i sortimentet. Begge to lansert i 2015.

Ingefærøl har vært i salg lenge, og har vært et godt valg for de som ønsker noe annet enn alkoholholdig til maten. Flere av deltakerne hadde minner om ingefærøl til julematen hjemme. Ingefærøl ble først laget i England på 1700-tallet og var populært både i Storbritannia og i koloniene. Krydderhandelen og sukker fra de karibiske øyene bidro til ulike smaksvarianter.

Før testen ga Andreas Roås Stueland fra Vinmonopolet en rask gjennomgang av hva man burde kjenne i en god ingefærøl. Og det som gikk igjen også i testen var nettopp det som ble sagt her - det skal rive litt i halsen, og selvsagt smake ingefær.

IKKE LETT Å FINNE I HYLLENE

I motsetning til alkoholfrie ølmerker som det begynner å bli en del av

ihvertfall i de store dagligvarekjedene, var det litt vanskeligere å spore opp ulike varianter av ingefærøl. Med litt tips om utesteder i Oslo kom vi imidlertid frem til 14 varianter. Polet stilte med to, kjeden Deli de luca hadde tre av variantene inne, mens Meny kunne skilte med en. Ikke alle variantene er strengt tatt ingefærøl, og kriteriet om at det skal røske litt falt nok dårlig ut for brus-variantene i sortimentet som alle kom dårlig ut av testen.

Som alt annet er det spørsmål om smak og behag og hva man skal drikke til.

Testpanelet. Andreas Roås // Stueland fra Vinmonopolet og Gisle Bangsund, Cecilie Widnes og Mirjeta Emini fra IOGT.

TESTRESULTATER

OLD JAMAICA GINGER BEER

Testen starter med stor uenighet mellom deltakerne, og terningen havner både på 2 og på 6. De positive synes den river godt og er litt sitronaktig. De negative syntes den har en syntetisk bismak med bruslukt.

RINGNES INGEFÆRØL (EC DAHL)

Trønderen i testgruppen mener det smaker tam brus, og forsøker å plassere den unna trønderhovedstaden. Andre mente at dette var noe skvipp, og burde vært ulovlig. Lite ingefær å spore.

THOMAS HENRY GINGER BEER

En av polets varianter ga god respons. Alle syntes det river godt, og det var godlyder rundt bordet. Litt myntepreg med tydelig ingefærsmak. Prikker på tunga. En mente det var ingefærøl for folk med hår på brystet. Det ga to seksere, men en firer trakk ned.

BUNDABERG GINGER BEER

Igjen en variant hvor man savnet ingefærsmaken. Tam, men fin farge. En syntes den hadde et hint av hvitvin. To av deltakerne ga den svakeste karakter, men polets representant strakk seg til en firer.

ROMA INGEFÆRØL

Nok en brusvariant, som nok trakk ned i denne testen. Igjen ble ordet skvipp og sjokkert brukt. Her falt verken farge, lukt eller smak i smak. Noen mente de kjente et hint av tomtebrygg. Den lille brusfabrikken på Lillestrøm har bedre brusvarianter.

OLD JAMAICA DIET GINGER BEER

Her var testgruppen delt igjen med terningkast fra 2 til 6. De negative syntes det luktet mye, men ga lite punsj, og at ingefæren var vannet ut. Men god smak og litt bittert ga en sekser fra en av deltakerne.

MONACO HOT GINGER

Denne minnet om godteri, ingefærpastiller. Fyldig og sterk på ingefærsmak. Samtidig var det noe uklart smak som av noen ble kalt sukat-aktig, mens andre kjente en smak av sitron.

ROCHESTER GINGER

Her var en variant som ga noe å snakke om. Egentlig ikke ingefærøl, men en slags ingefærdrikk som kunne sammenlignes med shots. Ga mye pluss fordi den rev så mye, som å ha tyrkisk pepper i munnen. De som satt pris på litt motstand og å møte smerte satte pris på denne. Samtidig delte meninger hvor en fikk assosiasjoner til tannlegekontor og munnskyll.

GOSLINGS GINGER BEER TESTVINNER

Testdeltakerne fikk smaksansen tilbake etter forrige drikk, og her sto de gode kommentarene i tur. Frisk og fin preg av ingefær. Veldig frisk, lett og søt og rasker sånn passe. Dette er en ingefær for fest. Sprudlende. To seksere og to femmere ga høyeste score når vi runder opp.

NATURFRISK GINGER BEER

Polets andre variant fra Danmark. Lime, sitron eller grape-fruit. Sitronsmaken kjente alle. Men mens en mente det var sur sitrus på en god måte mente en annen at det var kjøp sitron som var blitt sur. Litt pastillaktig.

JOHN CRABBIES GINGER BEER

Igjen litt midt på treet. Grei smak av ingefær, jordlig, rasker litt. Samtidig litt kjedelig og litt tam. Men ingefærsmaken var klart tilstede. God lukt. Kanskje litt salt.

GING SPARKLING

Igjen en nedtur, og igjen en drikk som strengt tatt ikke er ingefærøl. Eneste generalsekretæren ikke ville klart å drikke opp. Polets representant syntes den var pussig. Kjente ingefæren, men snakte mest appelsinjuice som har stått lenge. Andre mente kjøpt godteri, hamburger og stekt potet.

FENTIMANS GINGER BEER

En ener og en femmer, og kommentarer fra grusomt til tydelig ingefær og mellom de to - grei. River litt, og en av deltakerne fikk igjen assosiasjoner til hvitvinsdunker.

FEVER-TREE GINGER BEER

Testens siste, og deltakerne er fornøyd. Kanskje også med at de kan skylle munnen med noe annet. Men tydelig ingefær, frisk. River og prikker godt. En kalte den folkelig, men kanskje ikke på en positiv måte. Alt i alt en god avslutning med to seksere og en femmer, men en treer gjorde at den falt ned fra førsteplassen.

DERFOR ER KVINNER NØKKELEN TIL NORMALISERING AV CANNABIS

AV MINA GERHARDSEN,
GENERALSEKRETÆR I ACTIS
- RUSFELTETS SAMARBEIDSORGAN

Kvinnene styrer gjerne hjemmet. De har ansvaret for familiens ve og vel. De bekymrer seg over barna sine. Småbarnsmødrene er med andre ord de perfekte "sannhetsvitnene" for å vise verden at cannabis er blitt stuertent.

EN INDUSTRI I FRAMGANG

Cannabisindustrien har vind i seilene etter siste valg i USA. Med store reklamebudsjett og sterke lobbyister fikk de landet et ja til legalisering i fire nye stater. Men cannabisindustrien har et problem: Det er langt flere menn enn kvinner som bruker cannabis.

Dette gjør at cannabisindustrien går glipp av et stort antall potensielle kunder. Nå rettes derfor oppmerksomheten mot damene.

"Women are the secret to this whole thing" - eller kvinner er nøkkelen, som vi ville sagt det på norsk - hevder Cheryl Shuman, merkevarebygger og cannabis-entreprenør.

PRODUKTPLOSSERING

Lois Lanes kjederøyking i Supermann-filmene var sponset av tobakkgiganten Philip Morris. Nå er det cannabisindustrien som driver produktplasseringen. For å utvide markedet og nå stadig flere potensielle kunder er kvinner en viktig målgruppe. Her i Norge vil vi også kunne merke industriens nye strategi.

Filmer og serier eller omtale i musikk er viktige strategier for å normalisere bruk - og å vise at vanlige kvinner også bruker cannabis. Vi har allerede sett det i TV-serier som Weeds og Parenthood. Produktplassering er svært effektivt for å fortelle oss at et produkt er attraktivt og normalt, at det brukes av folk vi sammenlikner oss med eller beundrer, at det beriker livet vårt og at det er en naturlig del av en spennende livsstil.

MARIHUANA OG ROLLEMODELLER

Mange har fått med seg Rihannas hyppige marihuana bruk. Stjernen lar seg ofte avbilde mens hun røyker, og hun opptrer på konserter i klær med marihuanaeffekter. Miley Cyrus er en annen rollemodell for unge kvinner som heller ikke er fremmed for å la seg avbilde innhyllet i marihuana røyk.

At vi stadig ser kjente, vellykkede kvinner som promoterer marihuana på en positiv måte, kan være med på å endre folks oppfatning av stoffet.

Når Rihanna villig vekk forteller om sine røykevaner og hvor bra marihuana er for hennes kreativitet, utelater hun også å nevne bivirkningene. Avhengighet, psykiske problemer, kognitive svekkelser eller risiko for psykose blir sjeldent snakket om.

NORMALISERING GIR ØKT BRUK

Det er naivt å tro at en slik normalisering av bruk ikke vil føre til at flere prøver stoffet, også her til lands.

Tilbakemeldinger fra folk som jobber forebyggende blant norsk ungdom er at oppfatningene om cannabis er i endring, stadig flere gir uttrykk for at bruk er ganske uproblematisk og ufarlig. Dette ser vi også i norske TV-serier, som for eksempel Skam.

Fra USA har vi sett at når cannabis oppfattes som mindre farlig, går forbruket opp og vice versa. Nye tall fra USA viser at i Colorado, som legaliserte cannabis i 2012, er forbruket blant det høyeste i hele landet, også blant barn i aldersgruppen 12 til 17 år

Produktplassering i populærkulturen vil sannsynligvis også bli mer og mer vanlig, særlig etter at innbyggerne i California stemte ja til legalisering av rekreasjonsbruk av marihuana i høst. De nye lovene i delstaten åpner for både produktplassering og redaksjonell omtale.

VIN- OG CANNABISSMAKING

Nordmenn er glade i USA-reiser. Dermed kan det bli stadig vanligere at norske kvinner og menn på besøk i USA får tilbud om eksklusive cannabis-, mat- og vinsmakingsturer. Hva med et treretters gourmetmåltid etterfulgt av

Det er dollars i frustrerte fruer.

Det kvinnene var for tupperware-industrien, kan de nå bli for de store fiskene i cannabisbransjen.

Småbarnsmødre er drømmekvinnene for cannabisindustrien. Som kunder, men og

som agenter for normalisering av cannabisbruk.

vin- og sjokoladesmaking og utprøving av diverse typer cannabis? Disse typene tilbys allerede, og markedet vil antagelig bare vokse.

Målet for industrien er å bytte ut bildet av den typiske rastasveis-surferdude-stilen med middelklassemamman som etter å ha hentet ungene på fotballtrening og fått dem i seng fyrer opp en joint, eller den dressklede karrierekvinnen som slapper av med cannabis etter en stressende dag.

EGNE KVINNEPRODUKTER

Enkelte produsenter har lansert cannabisprodukter som retter seg spesielt mot kvinner. Skuespiller Whoopie Goldberg har kommet med en produktserie som blant annet skal motvirke menstruasjonsplager, det er utviklet cannabisbaserte sexsprayer for kvinner, og brukerutstyr som retter seg spesifikt mot kvinnelige forbrukere. For å nå nye målgrupper er det nødvendig å utvikle produkter og tilbehør som skaper avstand til den mannlige stoner-stereotypen.

"Stiletto stoners" ble lansert som begrep for å beskrive suksessrike kvinner som bruker cannabis.

Under mottoet "classin' up the joint" forsøker nettstedet ladybud.com å gjøre cannabis attraktivt for nye grupper. Kvinner er tross alt halve befolkningen og en kritisk andel av mulige kunder.

KVINNENE MER KRITISKE

Hollywood er full av røykende cannabisforkjempere som hjelper industrien til nye markedsandeler hos unge brukere. På samme måte som tobakksindustrien har jaktet på kvinner og barn med "slankesigaretter" og nikotinkjærligheter, er det cannabisindustrien som nå tilbyr egne produkter for kvinner. Et bredt utvalg av godteri, brus, kake og is med cannabis i appellerer naturlig til yngre brukere og senker terskelen for å prøve.

I Colorado, som har legalisert cannabis for flere år siden, er det over to av ti i aldersgruppen 12-17 år som har prøvd cannabis siste år.

Mens en av ti bruker cannabis regelmessig i USA, er Norge langt, langt unna en slik virkelighet. De siste tallene for bruk fra Folkehelseinstituttet viser at kun 1,7 prosent brukte cannabis siste måned. Det norske tallet for ungdomsskoleelever som "noen gang har prøvd cannabis" er 3 prosent, og 11 prosent for videregående, viser Ungdata.

Det er hverken vanlig på fest eller når vi kommer hjem fra jobb på en strevsom dag her i landet. Motstanden mot legalisering er også sterk.

En ny undersøkelse fra Sentio på oppdrag fra avisen Klassekampen viser at åtte av ti ønsker et fortsatt forbud mot bruk, kjøp og salg av cannabis. Også

Actis sin nye rapport om big cannabis og oppdatert Spørsmål og svar-rapport om cannabis kan hentes på [actis.no](https://www.actis.no)

<https://www.actis.no/notat/big-cannabis>

<https://www.actis.no/notat/myter-og-fakta-om-cannabis>

i Norge er kvinnene mer kritiske enn menn, kun 11 prosent kvinner ønsker å legalisere, mot to av ti menn.

SAME SHIT, NEW WRAPPING

"The mom in her 40s is the one with the power to push marijuana into the mainstream once and for all", sier Shaleen Title, aktivist og leder for et rekrutteringsbyrå i cannabisbransjen. Bransjen drømmer om å få flere av disse kvinnene på banen.

Cannabis for kvinner kobles til kropp, mat, organisk livsførsel og tekstil, frihet, medisin mot kvinneplager, livskvalitet og "sunn" moro.

PMS, bekymring, søvnløshet, brystkreft, vektreduksjon, morgenkvalme og mer «chill» holdning er alle såkalt forskningsmessige grunner til at kvinner bør røyke mer cannabis, kan man lese på [connection.mic](https://www.connection.mic), et nettsted som er myntet på milleniumsgenerasjonen som søker kunnskap på nett.

Markedet har skjont at kvinner er like attraktive konsumenter som menn, og de bærer en viktig nøkkel til normalisering og hverdagskonsum. Så er det opp til kvinnene om de lar seg bli brukt som nyttige brikker for et produkt og en industri som setter kommersielle interesser foran folkehelse og forebygging.

HVA SIER BIBELEN OM ALKOHOL?

“Drikk ikke lenger bare vann, men bruk litt vin for din mage og fordi du så ofte er syk”

(1. Tim. 5,23).

Dette rådet fra Paulus til vennen Timoteus har vært et kjærkomment argument i mang en alkoholdebatt når kristne måteholdsfolk har forsøkt å overbevise avholdsfolk om at de tar feil.

Salme 104,15, som priser Gud for vinen som gjør menneskene glade er et annet argument i diskusjonen om alkoholforbruk, er det mange som henviser til Bibelens syn på saken. Både de som står for totalavhold og de som står for måtehold, finner bibelvers for å støtte opp om sitt syn.

ADVARER MOT ALKOHOLBRUK

Men nokså raskt har det kommet svar på tiltale, med henvisning til skriftsteder som ser ut til å peke i en annen retning: "Drikk dere ikke fulle på vin; det fører til utskielser" (Ef. 5,18) og "Derfor er det riktig ikke å spise kjøtt eller drikke vin eller gjøre andre ting som fører din bror til fall" (Rom. 14,21). Helt fra Noas dager (1. Mos 9,20 – 27) har misbruk av alkohol ført til at mennesker har kommet i vanskelige situasjoner og fått erfare syndefallets virkninger. Ikke minst har profetene avslørt hva misbruk

Noa drakk seg full på vin // fra egen vingård og kledde seg naken. Det skapte vanskeligheter både for han og sønnene.

og drukkenskap kan føre med seg av menneskelig fornedrelse og lidelse: "Ve dem som står tidlig opp om morgenen og jager etter sterk drikk, som sitter lenge utover kvelden og blir hete av vin. Når de holder fest, har de lyre og harpe, håndtrommer, fløyter - og vin. Men Herrens gjerning ensrer de ikke, de har ikke syn for hans henders verk" (Jes. 5, 11 – 12).

// "Derfor er det riktig ikke å spise kjøtt eller drikke vin eller gjøre andre ting som fører din bror til fall".

AVLA AVHOLDSLØFTE

Det fantes en slags "avholdsbevegelse" som omfattet en del mennesker allerede i det gammeltestamentlige

samfunn. De som skulle styre og lede ble advart mot rusdrikk. Prestene hadde ikke lov til å drikke vin eller sterk drikk mens de gjorde preste-tjeneste (3. Mos. 10,9), og nasareerne avla løfte om aldri å drikke vin og annen sterk drikk (4. Mos. 6,3).

VINDRIKKER JESUS

Denne tosidige vurdering møter vi også i det Nye Testamentet (NT). Samtidig som Jesus kunne forvandle vann til vin i bryllupet i Kana (Joh. 2,1 – 11) og fikk tilnavnet "storeter og vindrikker" (Matt. 11,19), møter vi advarslene mot drukkenskap og utskielser både i evangeliene og i brevene. Noen ganger er det tanken på endetiden og Herrens dag som er motivasjonen, andre ganger er advarselen mot drukkenskap begrunnet med at de kristne ikke lenger lever som hedninger: Det er nok at dere i den tid som er gått, har levd på hedensk vis i

utsvevelser og sanselighet, i drikk, festing og fyll, og har drevet med forkastelig avgudsdyrkelse (1. Pet. 4,3). Særlig blir det innskjerpet at kristne ledere, biskoper og diakoner, ikke må være drukkenbolter, for at tjenesten ikke skal bli undergravet (1. Tim. 3,3,8).

NESTEKJÆRLIGHETSBUDET

En tredje argumentasjonsmodell som vi møter i NT, og som vel er den som har spilt størst rolle for den kristne avholdsbevegelsen, er basert på nestekjærlighetsbudet, med henvisningen til "den svake bror" som trenger den sterke solidaritet, slik vi allerede har sett det i Rom. 14,21, som taler om å avstå fra å spise kjøtt, drikke vin eller gjøre andre ting som "fører din bror til fall". Tankegangen hos Paulus er at dersom noen av Guds gode gaver hindrer noens tilgang til Guds rike, må man som kristen gi avkall på dette.

// "... og nestekjærlighetsbudet som det etiske grunnprinsipp, som alle andre etiske normer og regler må sees i lys av".

SITUASJONSBESTEMT AVHOLD

Noe absolutt, bindende argument for totalavhold som det eneste mulige standpunkt i kristen etikk er Paulus sin argumentasjon likevel ikke. Snarere kan vi tale om et "situasjonsbestemt" avholdsstandpunkt, som lar bruk eller ikke-bruk være avhengig av den kontek-

sten en befinner seg i, altså en form for punktavhold. Det som gjør argumentasjonen hos Paulus så spennende og anvendelig, også i nye situasjoner og problemer, er jo nettopp at han ikke binder samvittighetene ved å pålegge et bestemt standpunkt, men at han overlater av- gjørelsen til den enkelte kristne, etter en nøye overveielse av situasjonen, slik den fremtrer når ikke bare hensynet til egne behov og interesser, men også andre menneskers skjebne, blir belyst.

ETISK GRUNNPRINSIPP

Men det finnes altså orienteringslinjer. Vi har sett noen av dem. Det dreier seg om forståelsen av Guds skaperverk, synet på menneskets situasjon i spenningen mellom de gode skapelsesgavene og syndens splittende og ødeleggende tendens, Gudsriket som det overordnede perspektiv for den kristne, og nestekjærlighetsbudet som det etiske grunnprinsipp, som alle andre etiske normer og regler må sees i lys av. Ut fra disse perspektivene er det naturlig at mange kristne vil trekke den konklusjon av totalavhold er det standpunkt som best ivaretar den kristne etikkens anliggender. Men det er også forståelig om kristne kommer til den konklusjon at de ikke vil avvise all bruk av alkohol, men i høyden vil være "situasjonsbestemte" avholdsfolk.

TRENGER Å FORENE KREFTENE

Kanskje er noe av grunnen til at kristne kommer til ulike konklusjoner her at situasjonen faktisk fortøner seg noe forskjellig. For dem som daglig lever

i nærkontakt med mennesker som av terapeutiske grunner ikke kan innta noe annet standpunkt enn totalavhold, vil svaret ofte gi seg selv. For andre som ikke i så sterk grad lever i denne konteksten, vil det ofte være andre hensyn som blir utslagsgivende. Vi trenger i dag først og fremst å forene kreftene i felles kamp mot de krefter og tendenser som er med på å gjøre rusmisbruk til et hovedproblem både i vårt eget samfunn og i andre deler av verden.

ARGUMENTERE MED FORNUFT

Her ligger det store etiske utfordringer som vi kan stå sammen om, både på tvers av avholdsstandpunkt og livssyn. Den kristne etikk er jo ikke en eksklusiv etikk, men inneholder også en allmennmenneskelig side, som gjør det mulig for oss å argumentere også på fornuftens plan. Sammen kan vi skape sunne holdninger til alkohol, og i alle fall oppfordre til ettertanke rundt eget forhold til alkohol.

Artikkelen er hentet fra Ungdomsarbeid. no og bygger på etikkprofessor ved Menighetsfakultetet, Gunnar Heiene, sitt foredrag "Holdninger til rusmidler. Hva skal vi formidle og hvordan?"

Vi har i Aksent hatt en serie om hva de store verdensreligionene sier omkring alkoholspørsmålet.

Tidligere artikler i denne serien:
Nr. 2/2015 – Alkohol og islam
Nr. 3/2015 – Alkohol og jødedom
Nr. 4/2015 – Alkohol og buddisme

Statuen av Carl Reynolds ble // reist i Porsgrunn i 1927.

IOGT I NORGE STIFTET FOR 140 ÅR SIDEN

8. mars 1877 samlet 11 mennesker seg i boligen til skipskaptein Carl Reynolds i Porsgrunn. Reynolds hadde på en av sine seilaser lært IOGT å kjenne i England, og hadde med tillatelse fra ledelsen her som ambisjon å starte opp en gren av organisasjonen også i Norge.

Dette ble det første IOGT-møte som er holdt i Norge, og i løpet av kvelden var losje "Første Norske" av den Uafhangige Orden "Good Templars" stiftet.

STARTET I USA I 1851

IOGT startet opp som et ordensselskap i 1851 i byen Utica i USA. Møtene ble holdt med faste ritualer, men den første tiden i Norge fantes det verken norske oversettelser eller regaljer til å ha på seg under møtet for å vise at man var medlem. Viktigere enn formen var at man hadde startet opp arbeidet. Alkoholproblemene var blant de største sosiale utfordringene i landet. Brennevinsforbruket var fire ganger så høyt som i dag, og etter at en bevegelse som hadde måtehold som mål hadde kommet og gått i midten av århundre var det avholdsforeningene som hadde tatt ledelsen i det forebyggende arbeidet.

Reynolds selv forlot etter en måned den nystiftede avdelingen for å dra ut på nye reiser, og de norske medlemmene måtte finne en måte å organisere arbeidet på. Fra reisene sine sendte han brev

tilbake som i juli 1877 da det kom brev fra Quebec om at han "havde overvært flere Good Templar Møder, hvor han havde haft det hyggeligt.", og han anbefalte at de burde "indskrænke Good Templar Møderne til hver anden Uge om Sommeren, for ikke at drive for fort paa at samle usikre Medlemmer til samme". For fravær fra møtene ble det for øvrig holdt streng disiplin for de tillitsvalgte. Bare sykdom og reise bort fra byen ble regnet som gyldig grunn, mulkt for fravær hørte til de vanlige beslutningene på møtene de første årene.

FLERE AVDELINGER STIFTES

IOGT startet altså som en lokal forening i Porsgrunn, men ikke langt etter kom det aktivitet i to andre kystbyer. I Stavanger jobbet to engelske ingeniører med å spre kunnskap om ordenen i byen, og i Bergen satt en gruppe på Johan Engelsens barberstue og diskuterte sjømannen Bøes brev fra New York, hvor han hadde blitt medlem av en losje. "Ora & Labora" ble stiftet i Stavanger i juni og i august kom Folkets Vel i Bergen. Mellom disse to stiftelsene

møttes representanter fra de ulike byene i Porsgrunn for å diskutere det videre arbeidet. For IOGTs videre utbredelse i Norge var det nok et av de viktigste møtene som har vært holdt, og av protokollen fremgår det også at det var "To gange Opvartning med Chokolade og Kage". IOGT i Norge, eller Norges Storlosje av IOGT som vi het den gang, ble stiftet året etter. Da hadde antallet foreninger vokst til 11.

STØTTE DE MED PROBLEMER

Det politiske arbeidet kom etter hvert, men viktigst fra starten var kanskje arbeidet for de som hadde alkoholproblemer, noe som kunne vært svært konkret. Den 3. mai kan man lese i Første Norske sin protokoll følgende referat:

"N.N fortalte, at han den 3die dennes, paa Veien udover Vallermyrene, havde truffet paa en Mand der laa halv bevisløs og nesten stiv av Kulde, antagelig som en Følge af Beruselse. N.N gjorde øieblikkelig Foranstaltning til at faa bragt denne Mand i Hus, og fik ham midlertidig forpleiet. Logen overdrog til Undersøgelseskomiteen om at undersøge denne Mands ynkelige Stilling for om der muligt fra Afholdsforeningens Side kunde ydes ham nogen Hjelp."

DISKUSJONSLYSTEN AVDELING

Diskusjonsemmene som var oppe det første året viser også en debattlysten forsamling. Protokollen kan fortelle

17. mai 1877: "Hvorledes kan afholdssagen bedst fremmes i vort Land".

12. juli "Er Potøl berusende, og har en Afholdsmans Lov til at drikke det?"

9. august: "Om at redde Drankere"

2. september: "Kan det ansees rigtigt og raadeligt at afholde Afholdsmøder Søndags-Eftermiddag?"

11. oktober "Kan Totalafholdssagen fremmes ved at enhver Ven af samme, der har Lyst til at tale, holder offentligt Afholdsforedrag?"

17. oktober: "Kan noget gjøres for om muligt at hindre Medlemmerne fra Tilbagefald?"

Foruten møter og agitasjon var det også viktig å arrangere fester og noe som ble kalt "Themøde" hvor det igjen ble "påvartning med chokolade & Kage" og som protokollen avsluttes med "Senere udover Natten serveredes mer Kaffe & Smaakager, hvorefter Stemningen syntes at blive end mer oprømt."

Etter stiftelsen spredte IOGT seg raskt rundt om i landet. Da Carl Reynolds døde litt over 20 år etter var det rundt 400 avdelinger med 25 000 medlemmer som kunne ta farvel med stifteren.

IOGT startet opp både voksen- // og barneavdelinger.

HVEM VAR CARL REYNOLDS?

Carl Reynolds, som stiftet IOGT i Norge for 140 år siden var en svensk sjøkaptein, opprinnelig fra Söderköping. 18 år gammel reiste han til Stockholm og fikk seg hyre. I mange år seilte han mellom England og Canada, og det var gjennom skipskamerater han bli kjent med IOGT.

Reynolds blir betegnet som en ildsjel, opptatt av nye tanker og planer og kanskje litt rastløs. Og rask var han når noe skulle gjøres. "Vi får hvile når vi kommer i graven", var ordtaket hans. I 1876 hadde han vært med på å stifte Porsgrunns totalavholdsforening. Et år senere kom han så tilbake og stiftet "Første Norske", den første IOGT-avdelingen i Norge.

Siden han var mye til sjøs var ikke Reynolds veldig aktiv i organisasjonen i Norge, men gjorde likevel sin innsats, også om bord på skipet hans. Om bord i skipet hadde han en skips losje av IOGT kalt "Høvding" hvor store deler av mannskapet var med.

Høsten 1899 ble han syk, og døde i januar 1900.

IOGT

- Å MARKEDSFØRE OSS LOKALT

Har vi klart for oss hvilke mål vi har, vi som arbeider lokalt?
Samfunnsoppdraget til IOGT handler enkelt sagt
om å redusere alkoholens skader i samfunnet.
Da trenger vi å ta i bruk virkemidler som gir slike resultater.

AV ROAR OLSEN, LARVIK

OM Å JOBBE LOKALT

De lokale virkemidlene vil være litt forskjellige fra de man bruker sentralt. Vi på lokalplanet må finne virkemidlene som virker der vi bor. Det kan være å bruke media ofte (leserbrev) - kommentere både lokale forhold om antall skjenkesteder og skjenketider, gi informasjon om hva forskning kan fortelle, påvirke ruspolitiske handlingssplaner, ha kontakter med politikere og samarbeide med andre (Lions - Sanitetsforeninger - Frelsesarmeen - Kiwanis osv)

Det helt avgjørende er at vi er aktive! Vi må være synlige med hva vi mener. Vi må fortelle hva som virker for å redusere forbruk og gjennom det redusere rusproblemer. Vår kunnskap må formidles! Men hvordan gjør vi det?

Første betingelsen er at vi virkelig vil gjøre en jobb. Det hjelper ikke å legge de beste planer - å ha de beste intensjoner - hvis vi ikke har noen som vil gjøre jobben! Andre betingelse er at vi har kunnskapen. Det er et helt nødvendig utgangspunkt! Vi synser ikke - vi har kunnskapen!

Det innebærer at vi må bruke tid på å sette oss inn i statistikk fra Sirus, nasjonal og internasjonal forskning og følge med på nettsider som Sirus, Bergensklubben, IOGT m.fl. Hans Olav Fekjær sin bok "Rus" er et godt oppslagsverk. Bruk alt det som finnes på nettet!

Vi bør lokalt sette av tid til dette, enten i studiegrupper eller som informasjonssinnlegg fra personer som har oppdatert sin kunnskap. Det er tid og arbeid som gir resultater. Ikke planer - ikke gode møter - ikke gode tanker. I denne sammenheng vil det også være viktig å invitere med nye medlemmer.

TILFREDSTILLE FOLKS BEHOV

Det sies at markedsføring i utgangspunktet handler om å tilfredsstille kunders behov. Gjelder det også når vi skal gjøre IOGT kjent? Ja det gjør det virkelig!

Det er mange som støtter oss - som ønsker å redusere rusproblemer. Noen er totalt avholdende fra alkohol - noen bruker alkohol veldig sjelden. Disse gruppene, som det er mange av, har også et behov for å ha kunnskap om ruspolitikk. Hvordan tilfredsstiller vi dette behovet?

Jeg tror det er sannsynlig at størsteparten av den norske befolkningen mener vi trenger en organisasjon som vil begrense problemer med rus. Vi har en stor supporterskare. Sånn sett er vi en forlenget arm for mange i samfunnet vårt. Mange er glade for vårt engasjement bl.a. for å holde alkoholindustrien i sjakk, og at vi er en stemme for alle de som vil begrense alkohol og narkotikabruken. Derfor vil de være interesserte i å få kunnskap om dette temaet. Derfor handler det også om hvordan vi i dag kan nå disse. Noen kan også bli medlemmer eller

medspillere. Denne gruppen skal vi gi argumenter og kunnskapsbasert grunnlag for at de også kan vinne debatter!

Og igjen - første betingelsen er at vi tilegner oss kunnskapen - deretter bruker den utad på en god måte.

Men vi må ha viljen! Hvor ofte er vi i det offentlige rom med informasjon og argumenter? Hva har vi lært oss? Hvor villige er vi til å lære? Det handler om hvilke virkemidler vi bruker - media - annonser - politiske samtaler - lokal tv - personlige samtaler i vår omgangskrets. Hvis dere føler at dere kan for lite har dere viljen til å gjøre det som er nødvendig? Det er avgjørende.

BESTEM DERE FOR AT

- vår avdeling skal ha møter hvor vi skal lære mer om temaene vi arbeider med.

- vi skal samtale om hvordan vi kan bruke media og andre virkemidler.

- vi skal være i media minst en gang pr.mnd

- vi skal ha debatter i min avdeling om hvem vi kan samarbeide med for å nå flest mulig

- vi forstår at det handler om å gjøre en jobb - bruke tid - mer tid enn det vi gjør i dag. Og at vi har samtaler om hvilke oppgaver vi bør gjennomføre!

NAVNEENDRING PÅ IOGT

Ser at Landsstyret i IOGT jobber med å endre navnet på vår flotte organisasjon. Det har vært nedsatt en gruppe som har jobbet med saken, og de har "landet" på navnene Forebyggerne og Klar. Jeg ser også at Landsstyret går inn for å anbefale Klar som nytt navn. Til slutt er det vel IOGTs landsmøte som skal ta den endelige avgjørelsen.

Personlig er jeg fortsatt i tvil om navnet Klar er godt nok dekkende for hva vår organisasjon står for, selv om redegjørelsen som ble sendt ut fra IOGT-kontoret var informativ og god. Jeg har imidlertid ikke noe bedre navneforslag, foreløpig. Jeg er også usikker på hvordan vi skal forklare dette ordets innhold i utlandet?

HAR IKKE OPPLEVD PROBLEMER

Helt siden denne navnedebatten startet for en tid tilbake, har jeg stilt meg undrende til begrunnelsen for hvorfor navneendring er påkrevd. Jeg har vært medlem i IOGT helt siden 1970-tallet og har aldri opplevd at våre "fire bokstaver" har vært noe problem i forhold til min omgangskrets eller andre jeg har møtt. Snarere tvert imot, de som ikke vet, blir ofte interessert i å vite hva bokstavene står for, og dermed er den gode samtalen om vårt viktige arbeid i gang. Dette er et navn som er godt innarbeidet både her i landet og ikke minst internasjonalt, noe det må legges stor vekt på i denne sammenheng. Ikke minst er dette viktig inn mot vårt internasjonale engasjement og i møte med våre likesinnede i andre land. Et felles navn er med på å skape samhørighet og solidaritet mellom oss avholdsfolk, i en verden hvor nettopp dette trengs mer enn noen gang.

VIKTIG MED LINK TIL DET INTERNASJONALE

Når vi så vet at IOGT internasjon-

al er inne i en prosess med å bytte navn, og at dette kanskje er på plass til kongressen i 2018, er dette enda et argument for å vente med navnebytte i Norge til vi vet det nye internasjonale navnet. Så kan vi i Norge se om vi kan bruke dette navnet med eventuelt et par beskrivende norske tilleggsord. Jeg synes det er svært viktig at det er en link mellom det internasjonale navnet og det norske. Det må vektlegges sterkt før vi bestemmer oss. Selv om denne navneprosessen har pågått gjennom flere år, så er det viktig at "ting" kommer i riktig rekkefølge. En utsettelse noen år til, vil vi ikke tape på, snarere tvert imot.

Et annet viktig moment i denne debatten, er det økonomiske aspektet. Et navneskifte vil medføre ekstra utgifter for ulike avdelinger, blant annet ved at alt av lokalt IOGT-materiell må skrutes og nytt kjøpes inn. Det samme vil jo måtte gjelde IOGT sentralt.

HVA KAN EN SÅ GJØRE FOR AT IOGT SKAL BLI MER SYNLIG OG KJENT?

Jeg mener enkle grep kan bidra til dette uten at hovednavnet endres. Vi i IOGT Bodø har dette siste året pleid å tilføye noen nøkkelord fra organisasjonens ideologi som vedheng til de fire bokstavene, når vi for eksempel har innlegg i media. Som underskrift bruker vi for tiden: IOGT Bodø – for edruskap og fred. Da beholder vi vår

internasjonale tilknytning, samtidig som vi beskriver litt vårt ståsted. Jeg håper derfor at diskusjonen i fortsettelsen heller kan dreie seg om hvilke ord som kan beskrive vårt ståsted best, enn at vi "på død og liv" skal skrote et nasjonalt og internasjonalt godt innarbeidet navn. Problemet med at endel ikke kjenner så godt til navnet IOGT, er ikke at navnet er ubrukelig, men at det er altfor lite eksponert i media. IOGT "drukker" blant annet i paraplyorganisasjonen Actis. Hvorfor er det ofte bare representanter fra "diffuse" organisasjoner som Av og til og Actis som skal være i hovedmediene, når for eksempel juledrikking og alkoholpolitikk skal diskuteres? IOGT blir jo nesten aldri nevnt. Da blir det også helt naturlig at mange ikke vet hva vi står for. IOGT må ut og fram, da vil også kunnskapen om vår flotte organisasjon øke i landet vårt. Jeg tror ikke vi skal gjøre det så mye vanskeligere enn som så.

Selv om jeg kommer inn noe sent i navneprosessen med mine synspunkter, så håper jeg likevel at dette er tanker som representantene fra de ulike avdelingene på Landsmøtet til sommeren, vil ta med seg inn i avstemningen om nytt navn på IOGT Norge.

IOGT-hilsen fra Kurt Rikardsen

VI SYNES!

"Så bra det er det dere skriver i avisa! Det trengs som en motvekt til alle de artiklene som promoterer alkohol".

Jeg møtte på en kar i 40-årene jeg ikke kjenner som kom med denne uttalelsen nylig. Han fortalte at han brukte alkohol, men at det går "over alle støvelskafter" med all omtalen av alkohol i aviser, på TV og i sosiale media. "Bra jobba – fortsett med det" sa han.

POSITIV ORGANISASJON

I Larvik bor tidligere "vervegeneral" i IOGT, Roar Olsen. Hans uttømmelige arbeid med å skrive leserinnlegg gir resultater. Han og hans skrivevenner uttrykker seg saklig, viser til forskning og er flinke med positive tilbakemeldinger til gode tiltak fra politikere eller andre. Roar er positiv! I møte med politikere, journalister og på stand er han flink til å komme med gode tilbakemeldinger. Han er god på å rose gode tiltak og holdninger og da får han også innpass med sin kunnskap og forslag til endringer enten det er på politisk nivå eller for den enkelte. Enkel psykologi! Vær positiv i møte med medmennesker! Jeg opplever at IOGT er en positiv organisasjon. I IOGT's samfunnsoppdrag står det om visjonen: Alle mennesker skal leve frie, rike og meningsfylte liv. Vårt spesielle samfunnsoppdrag er å arbeide for en verden hvor rusmidler ikke står i veien for dette.

BLIR ETTERSURT

Og hva gjør vi da? Jo – det er lokalavdelinger rundt om i landet som engasjerer seg i samfunnsdebatten og har praktiske og sosiale aktiviteter for sitt lokalsamfunn. Vi har aktiviteter som etterspørres!

Enestående Familier har nå utdannet flere ledere og forhåpentligvis er vi snart landsdekkende. Det er aktiviteter for foreldre og barn som gir den enkelte gode opplevelser.

Alle våre aktiviteter enten det er Solhaug, Møteplassen, Sterk og Klar eller Sammen har vår visjon som bærebjelke. IOGT startet opp i Porsgrunn 8. Mars 1877 for 140 år siden. Mange er de som gjennom alle disse åra har engasjert seg for å virkeliggjøre ideen om et inkluderende og trygt samfunn der alkohol ikke står i veien for dette.

ENDRER SEG MED UTVIKLINGEN

Tidene skifter og heldigvis har organisasjonen også endret seg i takt med utviklingen. I dag kan vi kanskje se på deler av den måten IOGT utøvde sitt samfunnsengasjement på som litt ekskluderende og pietistisk, men det var i tråd med datidens normer. Mye av

Hanne Ringdal //
Leder i IOGT Norge

aktiviteten i dag foregår under ledelse av ansatte og frivillige som har en profesjonell bakgrunn og er spesialister på sine fagfelt. Vi får innpass på skoler, blant politikere og i fagmiljøer og det er fordi vi har folk med god kompetanse. Vi er etterspurt!

BØR SKIFTE NAVN

Tilstrømming til organisasjonen har gått i bølgedaler og folks kjennskap til IOGT er dessverre liten på mange steder. Når vi står på stand blir det ofte et spørsmål om hva IOGT står for - altså hva bokstavene betyr og det tar tid før vi får presentert budskapet. Det er lenge siden vi var en orden. Templarer og riddervesen har i mange miljøer en negativ klang. Det ble vedtatt på landsmøtet i 2013 at vi skulle prøve å finne et nytt navn som speiler hva og hvem vi er på en bedre måte enn ordet IOGT. Jeg er av den oppfatning at vi bør skifte navn, men det er ikke lett å finne noe som dekker vår ideologi og det mangfold av aktiviteter vi har. Landsstyret fremmer forslag til navnet "Klar – solidaritet og forebygging." Det syntes jeg er et navn med god mening og gir positive assosiasjoner!

La oss se på vår historie med stolthet og gå inn i framtiden med positivisme.

Bruk av cannabis skjevt fordelt

Bruken av cannabis er svært skjevt fordelt: En stor del av omsetningen kommer fra en liten gruppe tunge brukere med lav sosioøkonomisk status. Det store flertallet som oppgir at de bruker cannabis, bruker det relativt sporadisk – et par ganger i uka eller mindre. Dette flertallet står imidlertid for en forsvinnende liten del av det samlede cannabisforbruket, viser data fra Colorado. Nesten 90 prosent av cannabisen som forbrukes, brukes av det mindretallet som røyker daglig eller nesten daglig.

LIK TENDENS I EUROPA

Europeiske tall tyder på at fordelingen i bruksfrekvens er omtrent den samme her. Rundt 80 prosent av det som defineres som aktive brukere (current users) oppgir at de har brukt mindre enn 20 ganger i måneden, mens rundt 20 prosent av de som har brukt cannabis siste måned, har brukt 20 dager eller mer. Denne gruppen utgjør ca. 1 prosent av befolkningen. Det er grunn til å tro at mønsteret likner også her i Norge. Sirius finner for eksempel at halvparten av de som oppgir å ha brukt cannabis har brukt det en – fem ganger. 20 prosent av brukerne oppgir at de har brukt det 50 ganger eller mer.

SOSIALE FORSKJELLER I BRUK

Amerikanske studier finner også et klart sosioøkonomisk mønster i cannabisbruken. Mesteparten av cannabisen som brukes, brukes av personer med lavere utdanning. Personer med høyere utdanning står for rundt 15 prosent av det samlede forbruket. Fordelingen er interessant når man vurderer skadebildet og når man ser på økonomien i cannabismarkedet.

For det første kan man anta at risikoen ved cannabisbruk er ulikt fordelt mellom ulike sosioøkonomiske grupper. Dersom man har høy utdanning, stabil jobb, god inntekt og gode nettverk er risikoen trolig mindre enn om man står i fare for å falle ut av utdanning eller arbeidsliv.

Dernest ser vi at personer med høyt forbruk og forholdsvis lav sosioøkonomisk status er cannabisindustriens største kunde-gruppe. Økonomien i cannabismarkedet er altså svært avhengig av de tyngste brukerne.
(Fra Actis.no)

Alkoholsalget økte i fjor

Alkoholsalget her i landet økte med 2,4 prosent fra 2015 til i fjor. Salg av øl i butikk øker mest, viser foreløpige tall fra Folkehelseinstituttet.

– Økningen tilsvarer gjennomsnittlig én desiliter ren alkohol per innbygger over 15 år, sier forsker Daniel Bergsvik ved Folkehelseinstituttet.

Alkoholsalget økte totalt med 687 000 liter ren alkohol fra 2015 til 2016. Beregningen Folkehelseinstituttet har foretatt, viser at hver innbygger over 15 år i gjennomsnitt kjøpte 6,79 liter ren alkohol i 2016. Av dette tilsvarer salget i dagligvarebutikker og fra utelivsbransjen 3,10 liter ren alkohol per person, mens Vinmonopolet står for 2,92 liter og taxfreesalget for 0,38 liter. 6,79 liter ren alkohol tilsvarer rundt 73 flasker vin eller 150 liter øl.

Størsteparten av økningen i alkoholsalget fra 2015 til 2016 skyldes økt salg av vanlig øl i butikk, sier Bergsvik. Ølsalget gikk opp fra 236 775 000 liter i 2015 til 245 858 000 liter i 2016. Også salg av sterkøl med en alkoholprosent på over 4,7 prosent økte.

Det totale alkoholsalget inkluderer også grensehandel i Sverige, handel på ferger i utenriksfart, kjøp i andre land og taxfree-salg ved ankomst på norske flyplasser. Taxfreesalget er registrert, mens tallene fra de andre utenlandske kildene er beregnet ut fra spørreundersøkelser.
(NTB)

Sterk sammenheng mellom alkohol- bruk og kreft

Det er bevisst at alkohol fører til kreft i sju av kroppens organer, og sannsynligvis også andre steder. Rundt 5,8 prosent av alle dødsfall forårsaket av kreft i verden er alkohol-relaterte, rundt en halv million i 2012. Dette er konklusjonen i en artikkel i forskningstidsskriftet *Addiction* i februar skrevet av Jennie Connor ved universitet i New Zealand.

Styrken i sammenhengene varierer fra hvor kreftssvulsten sitter, men spesielt sterk er den for munn, svelg og spiserøret. Artikkelen peker på at beskrivelsene av disse sammenhengene ofte blir tolket som om sammenhengen mellom alkohol og kreft er mindre klar. Connor poengterer at det å peke på de spesifikke biologiske mekanismene for hvordan alkohol faktisk øker faren for ulike typer av kreft ikke er nødvendig for å slutte at alkohol er en årsak. Årsakene til hvorfor alkohol øker faren er ikke klar, men man antar det har å gjøre med organet hvor kreften oppstår.

Risikoen er høy for alkoholindustrien når det slik forskningen står i dag ikke finnes noe sikkert drikkenivå for å unngå kreft. Mens industrien tidligere har forsøkt å vise til helsefordeler av drikking blir dette irrelevant når det gjelder faren for kreft. Connor mener at risikoen for kreft sammen med økt fokus på FAS (født alkoholisk syndrom hos spedbarn) viser behovet for kontroll av alkoholomsetningen på befolkningsnivå, og svekker industriens argumenter om at svaret er at hver enkelt må gjøre bedre valg.

Ansvarlig drikking-plakater blir ignorert

Kanskje ikke så overaskende. Men en undersøkelse gjennomført av forskere ved London South Bank university og Alcohol Research UK har slått fast at personer som drikker alkohol har mindre sannsynlig for å legge merke til en plakat som fremmer ansvarlig drikking i et aktivt totete miljø på en pub enn i et vanlig, enkelt rom. Plakaten som fremmet ansvarlig drikking fikk bare 16 prosent antallet blikk som den samme plakaten fikk i et relativt enkelt møblert miljø. I gjennomsnitt så de frivillige deltakerne nesten åtte ganger så mange ganger på drinkene sine, som på ansvarlig drikking-plakaten.

Over 100 frivillige deltok i undersøkelsen som brukte moderne teknologi for å følge med på øyekastene til deltakerne. Daniel Frings, professor i psykologi ved London South bank University sier i en kommentar at «Denne tendensen er støttet også av tidligere forskning som har vist at å henge opp skilt eller plakater av om ansvarlig drikking ikke alltid vil være den mest effektive måten for å få folk til å drikke mer kontrollert.

Dr. James Nicholls ved Alcohol Research UK sier at «Mens denne studien viser at plakaten får en viss oppmerksomhet i miljøer som det ikke drikkes, er det vanskelig å bevise at det har noen målbar effekt på forbruket av alkohol.
(Kilde: Alcohol Research UK)

KONTAKT IOGT:

Henvendelser vedrørende medlemskap, adresse-endringer mv. sendes til adressen over, eller på telefon til 23 21 45 80.

VELKOMMEN TIL IOGTS LANDSMØTE

PÅ ÅSANE FOLKEHØGSKOLE 9. - 11. JUNI 2017

Landsmøtet er en god anledning til å treffe nye og gamle IOGT-venner, være med på å bestemme hvordan IOGT skal arbeide fremover, lære om politikk og kommunikasjon og oppleve Bergen som alltid er som best på forsommeren.

Alle medlemmer har tale- og forslagsrett på møtet, og kan delta på forhandlinger og kulturprogrammet denne helgen.

FREDAG

09.30

Internseminar i Bergen med **Arne Møller**, kreativ leder i Speaklab og tidligere sportsjef i SK Brann: *Hvordan skal vi kommunisere for å få oppslutning om vår ideologi og våre standpunkter.*

12.00

Politisk seminar og debatt med representanter fra paritene på Stortinget om norsk alkohol- og narkotikapolitikk foran høstens valg.

17.00

Landsmøtet åpnes på Åsane folkehøgskole

LØRDAG

09.00

Forhandlinger frem til klokken 18.00. Det vil bli en blanding av plenumsdiskusjoner og kreative verksted.

20.00

Konsert med Bergen Nord kammerkor i Knarvik Kyrkje

SØNDAG

09.00

Forhandlinger frem til kl. 16.00

PRIS OG PÅMELDING:

Overnatting i dobbeltrom, inkl. full pensjon og kulturarr. Torsdag-søndag: kr. 3.200,-

Overnatting i enkeltrom, inkl. full pensjon og kulturarr. Torsdag - søndag: kr. 3.650,-

Overnatting i dobbeltrom, inkl. full pensjon og kulturarr. Fra fredag ettermiddag-søndag: kr. 2.850,-

Overnatting i enkeltrom, inkl. full pensjon og kulturarr. Fra fredag ettermiddag - søndag: kr. 3.150,-

Deltakelse på alle arrangementer uten overnatting: kr. 2.750,-

Kun festmiddag, kulturarrangement, kaffe lørdag: kr. 750,-

BETALING SKJER TIL:

IOGT kontonr. 3000.15.89926

Påmeldingsfrist: 15. mai

Påmelding skjer ved registrering på skjemaet du finner på denne lenken, eller ved å sende beskjed til IOGT i Norge, Torggata 1, 0181 Oslo:
<https://goo.gl/forms/Kp2AsRUZd4iXATtA3>